

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás
Vyšlo: 1.9.2000
Číslo: Ročník 10 (2000). Číslo 3
Sekce:
Název článku: Kamila Sojková (1901-2000)
Autor: Alena Součková
Zdroj: <http://unas.svkhk.cz/clanek.asp?id=387>

Kamila Sojková (1901-2000) Alena Součková

Krátkou zprávu o úmrtí spisovatelky, která proběhla tiskem počátkem letošního roku, většina čtenářů ani nepostřehla. Někteří se možná pozastavili nad úctyhodným věkem ..., některým se možná jméno zdálo povědomé.

Kamila Sojková patřila k významným autorkám literatury pro děti v poválečném období a její tvorba se objevovala v čítankách a učebnicích několika generací. Působila ve stejné době jako například František Hrubín, Bohumil Říha, Josef Kožíšek. Pro českou dětskou literaturu to bylo příznivé období, protože vycházelo velké množství titulů, mnohé v reedicích. Autoři, výtvarníci i nakladatelé byli uznáváni ve světě a přiváželi si ocenění ze světových výstav a soutěží. Většina spisovatelů čerpala náměty v každodenních situacích, prostředí i hrdinové byli čtenářům blízcí.

A nejinak tomu bylo i u spisovatelky Kamily Sojkové - působila totiž jako venkovská učitelka. Narodila se 4. března 1901 v Předslavi u Klatov, ale většinu svého dlouhého života prožila na Moravě - v Podyjí a na Českomoravské vrchovině. Působila na řadě víceletých škol v malých obcích. Děti, které ji dennodenně obklopovaly, pro ni byly nejdělejší literárním námětem, i když prožívala taky těžké chvíle.

Sama vzpomíná: „Víte, ten, kdo žil jen a jen pro sebe a nic nedal těm druhým, musí být na konci života nějak prázdný. Můj život byl poznamenán bolestí a smutkem. Jsem však šťastna, že jsem mohla rozdávat radost, a tím více, že patřila dětem. Tolika dětem.“

První literární pokusy zveřejňovala v dětských časopisech již od roku 1920 a pravidelnou spolupracovnicí redakcí i rozhlasového vysílání byla až do roku 1958. V předválečné době vycházely časopisy Jaro, Mládí, Roj, Mladá stráž, Srdíčko, Úsvit. Klas, Malý čtenář aj. Po roce 1945 pak tituly Brouček, Vlastovička, Mateřídouška, Malovaný kraj ...

Tematicky je Kamila Sojková představitelkou venkovské realistické prózy. První kniha - Lohovecké děti, kterou vydala pod svým dívčím jménem Lukešová, čerpá z národopisně zajímavé oblasti blízko Valtic a využívá i místní nářečí. V pozdější době pronikají do všedního života jejích literárních hrdinů i sociální aspekty, válečné události a změny tradičního venkovského života. Významný je i přínos spisovatelky v oblasti pohádek.

Kamila Sojková věnovala i několik titulů dospělým čtenářům, hlavně memoárové knihy, které napsala na sklonku svého života.

Povídky pro děti: Lohovecké děti, Hodanův Vítek, Plameny nad Vatínem, Janíček, Jaro, Léto, Zazpívej, skřivánku!, Na prahu jara, Paleček se vrátil, Jeřabinky, Holoubek v hejnu, Rézinka, Lenka, Tomík a Andulka, Ovečka z Kopanic, Děti na Dyji, U bílé babičky.

Pohádky: Tři korálky, Pohádka pro Martinku, Dobré ráno na zahrádce, Koza paní ježibaby, Hastrmánci.

Memoárová literatura: Mladá léta po krajíčkách, Vesnická učitelka .

Zděšení ve mně vyvolal názor, který jsem nedávno slyšela v publicistickém pořadu České televize, že současnou generaci již nezajímají knihy, jako je Honzíkova cesta (autorem je Bohumil Říha), protože to, co popisují, je již dávno pryč. Nepočítám se mezi pamětníky, své dětství jsem prožila v centru velkého města, ve městě žiji dosud. Ale prázdninové pobyty na venkově u babičky a dědečka ve mně vytvářely a formovaly vztah a úctu k přírodě a plodům země a lidské práce. Naučila jsem se, že nelze vše přijímat jako samozřejmost - poznala jsem například, co vše musí proběhnout, než vyrostete na poli obilí a než se z obilných zrněk stane bochník chleba ... Zdánlivě obyčejné věci, ale o to více by si jich člověk měl vážit. A tomu „učila“ ve svých prózách i Kamila Sojková. Nenechme tato prostá poselství zahynout!

Posuďte sami, nechme promluvit autorku. Ukázka je z čítanky pro 2. ročník základních škol z roku 1967:

Jeníkův rozhlas je plechová konvička, která už dávno nemá dno. A to je zrovna dobře. Když do ní Jeník něco zavolá, rozléhá se jeho hlas tak daleko, že ho slyší Pepík, i kdyby spal. Aby slyšely i děti Veselých, musí Jeník doběhnout až za potok a zase zazpívat a zavolat: „Haló! Haló! Seno na louce je už suché. Budeme je dávat do kupek. Hrábě si vezměte s sebou. Haló! Haló! Konec hlášení!“

Děti poslechly a každý běží ke svému dílku. Hrábě se jen kmitají. Nejlépe se ohání Láďa. Zato Vlasta tahá hrábě jako kočku za ocas. Je brzy hotova, ale když vidí, co sena za ní zůstalo, honem hrabe ještě jednou.

Malí dělníci spěchají, jako by se už už měl spustit lijavec. A kupky stojí. Jedna se trochu podobá vrabčímu hnízdu. Druhá je nahrbená jako stará babička, ale stojí. Všechno je shrabáno. Nikde nezůstal ležet ani kousek sena.

Dědoušek se usmívá do vousů: „Vida je, caparty, jak se umějí dát do práce.“

Kamila Sojková, spisovatelka knih pro děti

* 4.3.1901 Předslav u Klatov

+ 15.2.2000 Brno